

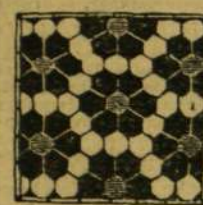
HARKÁNYI GYÓGYFÜRDŐ

Baranyamegyében.

FÜRDŐ-IDÉNY:

május 1-től szept. 30-ig.

Az osztr.-magyar birodalomnak ezen virágzó legelőjén a legerősebb kénforrása a legsikeresebb gyógyerőmennyek által hírnevét már megállapította, a mit igazol az évről-évre szaporodó vendégek száma. Ezen 625 és 638 C. fokú kénforrás az osztr. kénforrások közül egyedülállóan hatalmas hirtelen csúszos, görvöl, idült bőrkütségek, aranyér, női bántalmak, fogamzási hiányok, sebészek, dagasztók és higanyos gyógykezelt által okozott mérgezésre, továbbá máj-, általános mérgegydagasztókra, nehéz hallás, idült szemhajok és ivarszervi bántalmak ellen. — Az utazásra ajánlható Budapest—pécsi vasút, vagy Déli vasút Budapest—Kaposvár—Pécs vonala, állomás: Pécs; a földi vasút Békén át Villányig, Mohács—pécsi vasút, állomás: Villány. — Posta- és távirat-állomás. — Bővebb felvilágosítást a legnagyobb készséggel nyújt Dr. Keller József, rendelő-fürdőorvos a fűt. Stimmel Ferencné bérjé. Harkány, 1892 május hó. A fürdő-igazgatóság.

WALLA JÓZSEF

cementárú-gyára

építési anyagok raktára

Budapest, VII. ker., Rottenbiller-utca 13. sz.

Vállalkozik:
GRANITTERAZZO,
BETONIROZÁSOK,
OSATORNÁZÁSOK,
SZÖKŐKUTAK,
CEMENT-LAPOK ÉS
MOZAIK LAPOKKALI
KÉPZÉSEK
elkészítésére stb.

Raktárt tart:
KERAMIT LAPOK,
BETONHEMI LAPOK,
METTLACHI LAPOK,
TERRACOTTA-ÁRUK,
KÖFEDÉLPÉP,
TÜZÁLLÓ TÉGLÁK,
KÉMÉNY RAKVÁ-
NYOKBÓL stb.

Gyári raktára a
gartenai Port-
landi cement és
vázhatlan mész-
gyárnak.

STEINZEUGRÖHREN

Gyári raktára a
gartenai Port-
landi cement és
vázhatlan mész-
gyárnak.

HIRDETMEY.

Ő CSÁSZÁRI ÉS APOSTOLI KIRÁLYI FELSÉGÉNEK
1892. január hó 8-án kelt legfelső elhatározása folytán ezenel megindították a

XVI. magyar kir. államsorsjáték,

melynek tiszta jövedelme

a Magyar Hírlapok nyugdíjintézete, a székesfehérvári «Mária Valéria» gyermekotthont, az országos közegészségügyi egyesület samaritanus bizottsága, a budapesti m. kir. hivatalnokok egyesülete és az érdeklődő alkalmatosság, a gazdasági és kereskedelmi körök, a budapesti általános politikai egyesület és a munkási körök javára fog fordítottat. E sorsjáték összes 3435-ben megállapított nyereményei az alábbi következőképpen oszlanak meg:

1. nyeremény ...	60,000 forint	adó	300 nyer. egyenk. 50 forint 15,000 ft
2. nyeremény ...	10,000	adó	3000 sor. nyer. 10 + 30,000
3. nyer. egyenk. 5000 forint	15,000	adó	
10 + 500	10,000	adó	
200 + 500	10,000	adó	
100 + 100	10,000	adó	

A húzás visszavonhatatlanul 1892. évi június 23-án történik.

Egy sorsjegy ára 2 forint o. é. van megállapítva.

Sorsjegyek kaphatók a lotto-igazgatóságnál Budapesten (Posta főváros, telefelet), hová a megrendelt sorsjegyek ára postabélyeg mellé átvehetők; valamint a lotto- és adóhivatalnál; a legközelebbi postahivatalnál, a bécsi «Mercur»-nál és minden városban és nevetséges helyeken felállított egyéb sorsjegyrakókhoz.

Budapest 1892 április hó 1-én.

M. kir. Lotto-igazgatóság.

A balatonfüredi gyógyfürdő

május 22-én nyitattik meg.

Balaton-Füred enyhe és egyenletes klímájánál és kitűnő juhsavó intézeténél fogva különösen ajánlható: idült légúti- és tüdőbántalmaknál; égvényes sós, szénsavas vasasforrások, hideg és meleg szénsavas fürdő, gőzfürdő s a női és férfi-uszodával ellátott balatonfüredi jávalak: gyenge emésztés, idült gyomor-, bélhuzam-, vesemedence-, hólyaghurut-, hasipozsga, máj-, lép-, aranyér és női bántalmak ellen, továbbá vérszegénység, sápkór és görvölgykór; általános gyengeség, gerinczagy- és idegbántalmaknál.

A rendszeres szőlő-kúra szeptember 1-én kezdődik.

Az egész fürdőintézet teljesen újja van szervezve, elegánsan és kényelmesen berendezve. Van díszes gyógyterem, csinos étterem, terasse, kávécsarnok, fodott sétány, jó zenekar, szini előadások, vizisétákra kényelmes és biztos angol csónakok, vitorláshajók, bál, tombola, jó restauráció — Wild vezetés alatt — szép és kényelmesen burorított lakások; posta és távirat hivatall, jól rendezett gyógyterem. Balaton-Füredre vonatkozó ismertetések minden könyvkereskedésben és a fürdőben kaphatók. A fürdőintézet rövid ismertetése kívánatra ingyen küldetik meg.

KÖZLEKEDÉS: A «Baross» új gőzhajó, mely a Balatonon át egy óra alatt ér Siófokról Balatonfüredre és vissza, naponként 3-szor közlekedik és a déli vasút budapesti, bécsi, triezsi mindegyik vonatával Siófokon csatlakozik. A nyugati vasút vesprémi állomásától — hol kényelmes bérkocsik kello számmal mindig kaphatók — mástól óra alatt jó és kellemes úton juthatni Balaton-Füredre. Vasúti sorsjegyek 33% kedvezményvel: Budapestről Balaton-Füredre és vissza 3 napra érvényes jövevény 44 áron kaphatók. Lakásrendelések, melyek mindig előleg nélkül is a Kötőid. Erzsébet-udvarokban és a Grand Hotelben, a fürdőintézet igazgatójához intézendők Balaton-Füredre. A lakások június 15-ig és auguszt. 30-ig 30% al olcsóbbak. A fürdőintézet rendelő-fürdői dr. Hurray István, urad. orvos: Dr. Gemál. — A balaton-füredi ásványvíz forrattára Budapestén Edesutty L., m. kir. udv. és szerb kir. udv. ásványvízszállítónál; Székesfehérvárott Birkmayr, Veszprémben pedig Müller fűszerkereskedésben is kapható. (Utámyomat nem díjaztatik.)

A fürdőigazgatóság.

Egy egész üveggyári rak-
tárnak megvétele folytán
azon helyzetben vagyok,
hogy egy teljes legfinom.
közserülés és legújabb
kiállítás üvegservizit

3 forint 95 kr.

mesés olcsó áron szállítsak
és pedig áll:
12 drb vizespohár,
12 « borospohár,
6 « liqueurpohár,
1 « vizesüveg,
1 « borostüveg,
1 « liqueurüveg,
6 « kompotcsésze,
1 « kompotáll,
1 « csemegetál.

összesen 41 darabból. Meg
nem felelő tárgyak vissza-
vételnek és a pénz vissza-
küldetik. Ládáért és csomagolásért 60 kr. számítat-
tatik. Csak utánvét mellett
szállít BÖHM üveggyári
raktára Budapest, VI.,
Csengery-utca 48. sz.

Hirdetéseket felvételnek a
kiadó-hivatalban, Buda-
pest, IV. ker., Egyetem-
utca 4. szám alatt.

Legjobb és Leghíresebb
Pipere Holgyor

La VELOUTINE

Különleges Rizser

BISMUTTAL VEGYITVE

CH. FAY, ILLATSZERÉSZ.

PARIS — 9, rue de la Paix, 9 — PARIS.

VÉGHLESI

VERA

FORRÁS

Hazánk
legtisztább, leg-
olcsóbb és legjobb szén-
savdús, égvényes savanyúvize,
Véghles-Szalattán, Zólyomm. mindig
friss töltésben kapható a budapesti forrártárban:
Erzsébet-kört 56. szám alatt,
továbbá fűszerüzletekben és vendéglőkben:
Telefon összeköttetés. Számos raktár a vidéken.

Megyeházak, üléstermek, községi és más
hivatali irodák és egyleti helyiségek részére!

Ő felsége a király és ő felsége a királyné
olajfestmény-arcképei

az 1879-ben alapított, jutalomdíjazott műtermemben
legfinomabban és művészi kiváltsággal készítettnek el.
Ő felsége olajfestmény-arcképe magyar lo-
vasági tábornok vagy osztr. gyalog-tábornoki
egyenruhában, életnagyság alakban vagy mellkép-
ben, tetszés szerint megrendelhető. Kérdésekre bér-
mentett válasz azonnal adatik. Ugyazinté készítetnek
bármely beküldött tetszés szerinti arckép után
életnagyságú olajfestmény-arcképek (mell-, térdképek
és egész alakok), mely arcképek a legszebb szoba-
díszít képezik és fölülte alkalmasság házassági, név-
és születésnapj valamint más finom ajándéknál és
örök emlékül szolgálhatnak (különösen elhunytakról).
Az arckép hibátlanul küldetik vissza. Ha hasonlósá-
gért szigorú kezesség. Továbbá elfogadtatnak mindenméri és nagyságú egyházi képek
finom és legmodnobb elkészítésre. Számtalan hízelgő, elismerő levél bárki által
megtekinthető. Arcképek kivanatra ingyen és bérmentve.

Bodascher Siegfried, jutalomdíjazott műintézet és arcképfestő műterme Bécs, II. Grosse Pfarr-
gasse Nr. 6.
Alapított 1879-ben.

Szt.-Margitszigeti gyógyfürdőhely Budapest.

A szt.-Margitszigeti 43-7° C. hévíz kitűnő eredménnyel használtatott mint
fürdő vagy belsőleg, mint gyógyvíz a következő kóralakok
ellen: köszvény, csúsz, zsákák, idült kütségek, külsértések után fellép-
ett izadámanys, görvöl és bujakór, máj-, gyomor-, bélbántalmak,
idült székrekedés, hólyaghurut, női bántalmak, garat-, gége-, tüdő-
hurut, hűdés, idegbántalmak. A gyógyvíz hatásköréből töltve szőlő-
ból megjelölő sikerrel használtatott a massago és villamos fürdő. 135 hold
sétákert, tiszta, pormentes levegő és 300 vendégszoba, társalkási és tekező-
terem, posta, telefon, távirat, gyógygyaztár és elismert jó konyha. — Rendelő
fürdőorvos: Dr. Bauer Antal főhercegi udv. orvos. — Naponta katonas-
és cigányzene. — Hajóközlekedés félóránként. Menetérti jegy: hétköznap 20 kr.,
vasár- és ünneppnap 34 kr., gyermekjegy 10 kr. Fürdő-idény tartama
május 1-től szept. 30-ig. A szoba-áraknál május és szeptember hóban
30% kedvezmény. A hévíz, mely az eddigi tapasztalatok szerint kőszvény
ellen oly hatásosnak bizonyult, hogy jogal kőszvénygyógyvíznek nevezhető
frissen töltve készletben, forrártár Edesutty L. udv. ásványvíz-szállítónál
Budapesten. Árszabály kívánatra bérmentve megküldetik.

A szt.-Margitszigeti gyógyfürdő-felügyelőség Budapestén.

A «Franklin-Társulat» kiadásában Budapestén megjelent és minden könyv-
kereskedésben kapható:

AZ ÉV TIZENKÉT HÓNAPJA.

MEZEI ÉS KERTGAZDÁSZATI TEENDŐK HAVI
EMLÉKEZTETŐJE.

Kiváló tekintettel hazánk éghajlati viszonyaira.

Irta

Dr. FARKAS MIHÁLY.

Ára fűzve 60 kr.

VASÁRNAPI UJSÁG

21. SZÁM. 1892.

BUDAPEST, MÁJUS 22.

XXXIX. ÉVFOLYAM.

Előfizetési feltételek: VASÁRNAPI UJSÁG és egész évre 12 frt
POLITIKAI UJDONSÁGOK együtt / fél évre — 6 +

Csupán a VASÁRNAPI UJSÁG egész évre 8 frt
Csupán a POLITIKAI UJDONSÁGOK egész évre 5.—
Külföldi előfizetésekre a postai
meghatározott viteldij is csatolandó,
fél évre — 2.50

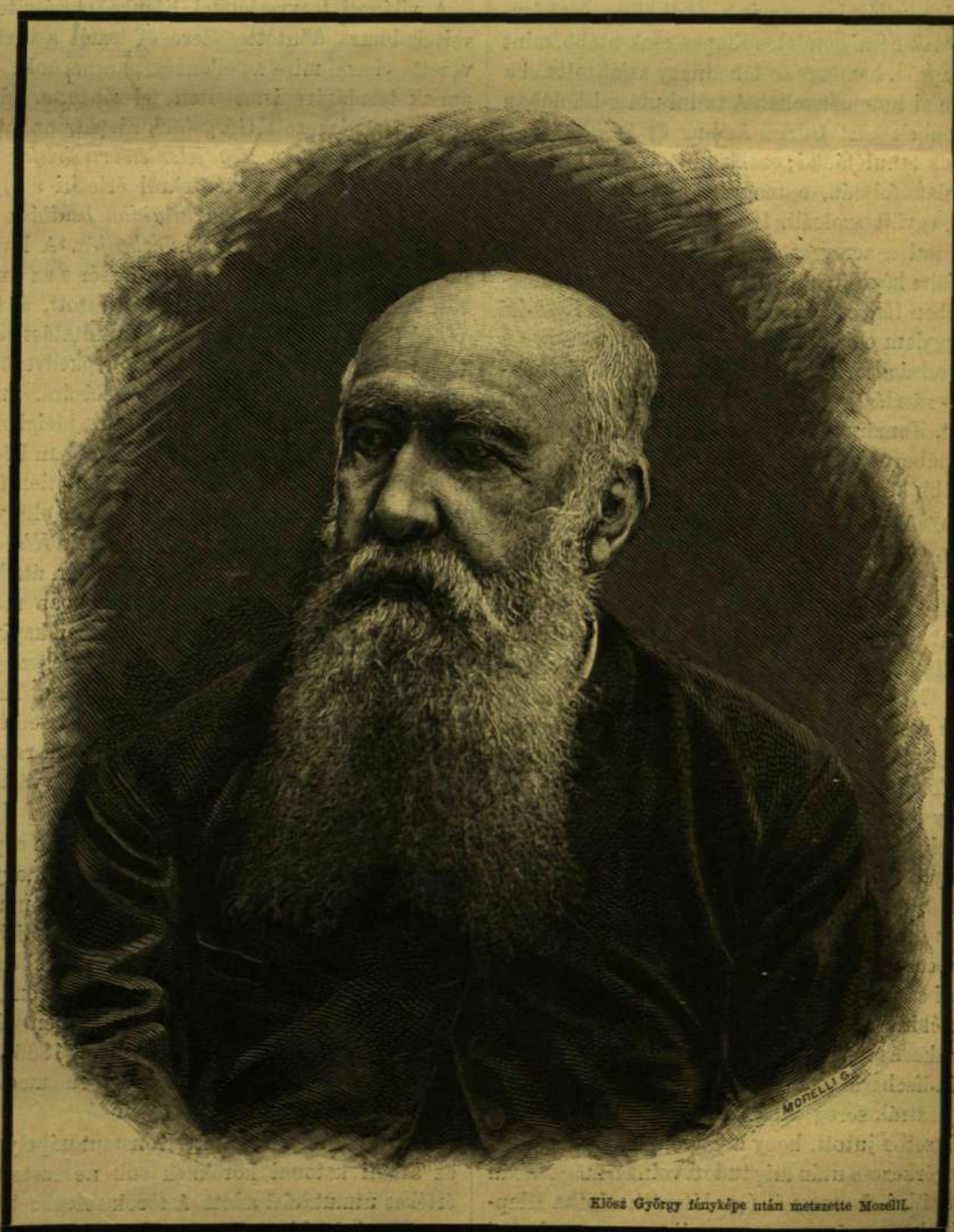
KLAPKA GYÖRGY.

1820—1892.

SZABADSÁGHARCOZUNK egyik élő emlékével, di-
csőségének első rangú szerzőjével megint
szegényebbek vagyunk. Klapka György
meghalt. Hirtelen, váratlanul, mint a katona,
kit csataterén sújt le a halál keze. Annak a
dicső múltnak egyik legkiválóbb, legtisztel-
tebb alakja dől vele a sírba, az a hős, a ki a függet-
lenségi harc névtelen felisteneit az első győzel-
mekre vezette s diadalmaskodni megtanította,
és a ki utóljára tette le kezéből a kardot, mikor
körülötte minden elveszett, s mikor nem lehe-
tett többé győzelemre remény. De akkor is úgy
tette le, hogy megszabta föltételeit, megmentette
a fegyver becsületét s megőrizte katonáinak éle-
tét, szabadságát. Az ő hősiessége volt az, a min
kudarcot vallott az osztrák vezér gögös jelszava:
«Rebellesekkel nem alkuszunk.» Meg kellett al-
kudni vele, elismerni hadviselő félnek a magyar
hadsergnek utolsó töredékét, melyet ő ve-
zetett.

Ez az, mi oly tisztelt s oly rokonszenvesse
tette a nemzet előtt, s a mi nevének a magyar
történelemben előkelő helyet biztosít.

Klapka György tábornokkal a magyar nemzet
katonai újabb történetének egyik legnagyobb
alakja szállott sírba. Kevés vezér mondhatja
magáról, hogy a hadi szerencse oly állhatatosan
pártolta volna, mint ő; de a végzet úgy akarta,
hogy győzelmei s vitézsége babérokörűjét a
nélkül fűzzék homlokára, hogy az élet-halálra
való küzdelemben döntő befolyást gyakoroltak
volna. Bátor, genialis, nemeslelkű vezér volt,
ki haditerveit végrehajtotta, a győzelmet fel-
használta, s ennek sikereit könnyelműen soha
sem kockáztatta. Jellemének fővonásai, a szelid
jólétküszeggel párosult elhatározottság, a harc-
térén a katonák feltétlen bizalmát és ragaszkodá-
sát biztosították számára. A szabadságharcz
lefolysása alatt testestől-lelkéstől hazáját védő
katona volt; politikával kevesett törődött. «Nem
értem rá, — mondá nem régen egy alkalommal
a dicsőült tábornok bajtársi körben, — hogy
az ágyúk moraja alatt politikát üzzek és törté-
nelmi tanulmányokat tegyek; pedig nem ártott
volna ezzel is foglalkozni, sok bajnak elejét lehe-
tett volna venni. Szememre vetik, hogy Komá-
romért nem követeltem kedvezőbb föltételeket,
hogy csak a várban levőkről gondoskodtam s
nem egyúttal azok biztonlétéről is, a kik föltét-

Klapka György arcképe után metszette Mosdell.

KLAPKA GYÖRGY.

Erdélyi M. fényképe után rajzolta Czerna Károly.

A GYÁSZMENET AZ ERZSÉBET-TÉREN.

A GYÁSZMENET ELINDULÁSA A KERESKEDELMi MINISZTERIUMTÓL.

BAROSS GÁBOR TEMETÉSE.

Kinnach László rajza.

Kiss Lajos rajza.

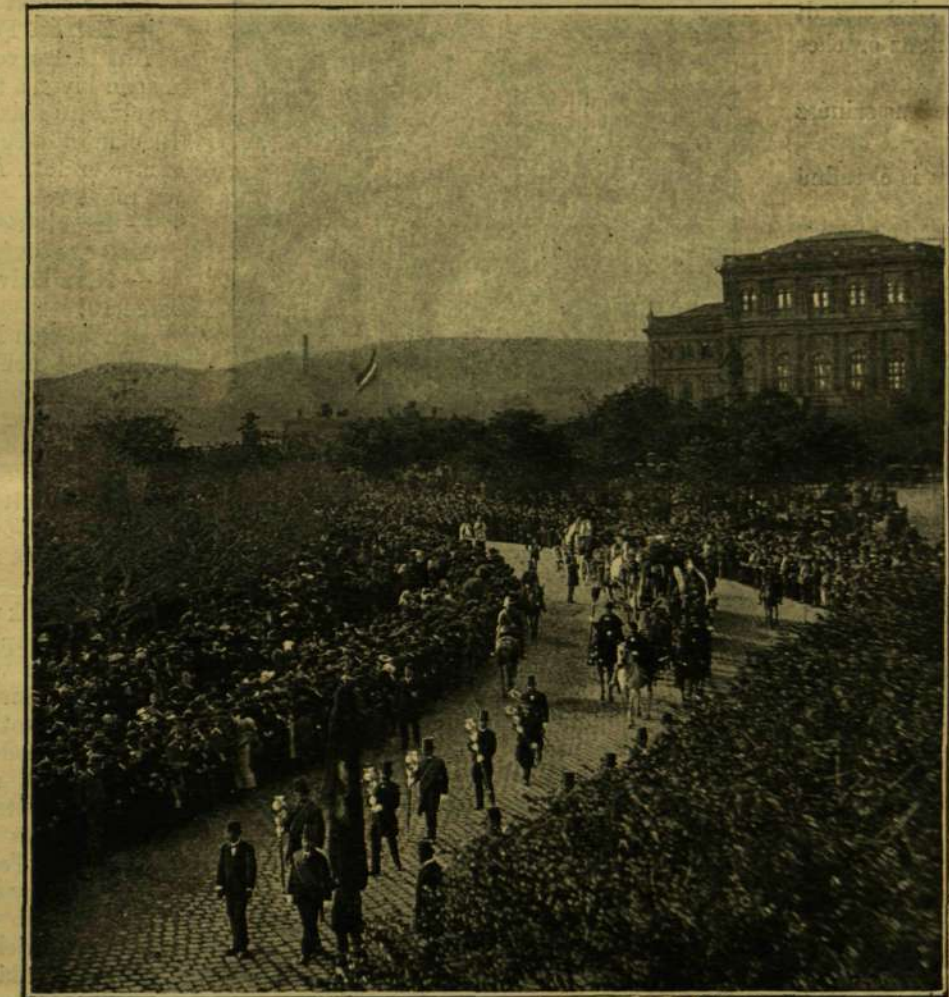
A KERESKEDELMi MINISZTERIUM KAPUJA MÁJUS 11-ÉN.

Dr. Téry Ödön fényképe után.

ILLAVA.

BAROSS SZÜLEINEK HÁZA.

Dr. Ballo Géza pillanatnyi felvétele.

A GYÁSZMENET AZ AKADEMIA PALOTÁJA ELŐTT.

BAROSS SZÜLŐHÁZA PRUZHINÁN.

Dr. Téry Ödön fényképe.

BAROSS GÁBOR TEMETÉSE.

Dr. Pottanzyus Márton fényképe.

BAROSS SZÜLEI.

kolva, a nyakrészeket is ellepő foszlányokkal együtt — lassan megmozgatott, gyöngéden kiemelt, s átadta nekem, a sírgödör szélén lehajolva várónak. A drága koponyával két tenyeremben, néhány lépéssel odább, a főhajót elválasztó korlátig mentem, a hol világosabb volt. *Fraknoi, Lobry, Vachette, Droitecourt, Romon*, stb. — mind papok — körülvették az egyetlen világi embert, engemet, s minden szót visszatartva, élénk érdeklődéssel várták az eredményt. A portól megtisztított, időbarnította puha foszlányok, a mint lassan kiburkolgattam, elkezdettek arany-ezüstsínben csillogni. Vizsgáltam. Régi, rendkívül finom s szép, fátolszerű lenge selyem-szövet volt, arany-ezüst szálakkal. Eredetileg a szemfedő volt, mint a koporsóban talált többi maradványai is bizonyították. Lebontogatva a foszlányokat, kitért alóluk a szép, gömbölyded formájú, hatalmas alkotás, sötét-barnás színű koponya s az alsó állkapocs is alatta. Csak a koponya tetejét, fönt a közepén, fódte még valami. Vizsgáltam; egy kis kerekded, papsipka-

sedés ragyogott s diadalmasan mondották: «Ime, tehát mi híven megőriztük a dicső hőnek, nagy királyunk szövetséges társának, gondjainkra bízott hamvait! Az osztrák ráfogás alaptalansága be van bizonyítva!...»

«Mi a koponyának megvizsgálása és oltára helyezése után folytattuk a koporsó átkutatását, hol a szent hamvak és a szemfedő s öltönydarabok egészen össze valának vegyülve a földtörmelékkel, de azért a holttest fekvő helyzete szerinti rendben találtattak föl. — Azon részeitől a koporsónak, a melyekben a vállak, karok, mell és derék nyugodtak: vegyest a pompás szemfedőlepel kisebb-nagyobb foszlányaival fedelmi bitorlítottak elég épen megmaradt darabjai kerülének elő. A fejedelmet XV. Lajos korabeli fényes francia öltözetben temették el.»

... A hamvakat visszarakták, a sír felbontásáról jegyzőkönyvet vettek föl. Másnap a templomban rendben volt már ismét minden. Thaly a supérieur engedelmével néhány emléktárgyat hozott a Rákóczi koporsójából magával.

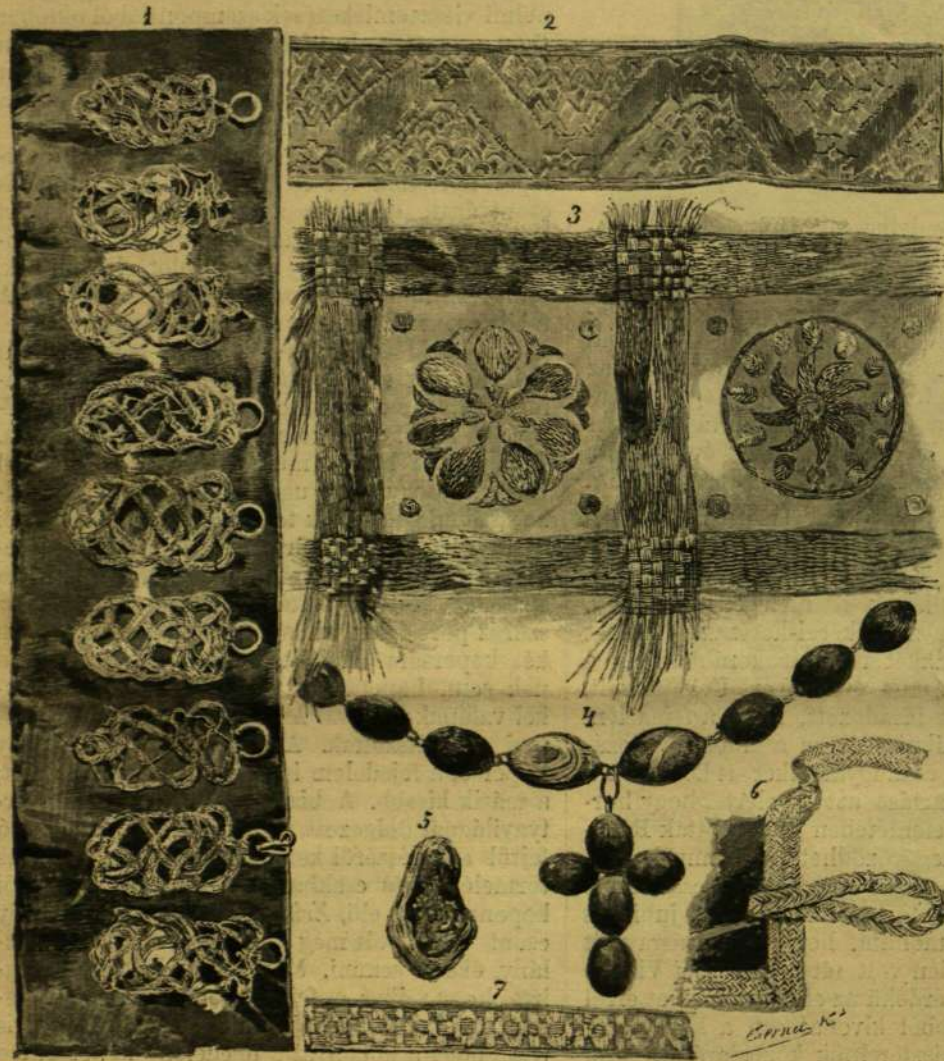
EGYVELEG.

* A lemetzett virágokat, ha már hervadni kezdenek, igen egyszerűen lehet felírni oly módon, ha a szárból egy darabot levágunk s azonnal forró vízbe tesszük. Ily felírás az azonosan rendesen csak két ízben sikerül egy-egy virágon.

* Nagy csirkeköltő-telepek vannak a Nilus partjain. Száraz, légmentes téglából épült házakban a tojásokat 36° C-ra melegítik és 24 óra alatt 4–5 ízben megforgatják. Különösen március–május hónapokban költik így a csirkéket, évenként mintegy 75 millió darabot.

* A tüszöntést és köhögést — írja egy doktor — meg lehet akadályozni, ha az idegeket az orr mellett vagy közvetlenül a fülek előtt megnyomkodjuk. Számárhurut esetén ez az egyszerű mód nem használ, de mégis enyhíti a bajt, ha egyúttal a lábat is megöntözzük. Sok betegnek hasznára szolgálhat az ily egyszerű gyógykezelés.

* A legdrágább papírpénz, melyet jelenleg a British-muzeumban őriznek, 1368-ból való s kínai eredetű. Európában csak 300 évvel később kezdtek papírpénzt nyomtatni.

RÁKÓCZI KOPORSÓJÁBÓL VALÓ EREKLYÉK.

1. Aranykötőből fonott csatok. 2. Szemfedő-foszlányok arany- s ezüstsálakból selyemfátyolba szőve. 4. Jeruzsálemi olvasó, drágakő- és lágum sanctum-szemekből. 5. Amulette. 6. Aranyzsinór gombkapcsoló. 7. Aranypaszománt-szegély.

Eredeti fényképről.

A GALATAI ST.-BENOIT-EGYHÁZ OLTÁRA, MELY ELŐTT RÁKÓCZI HAMVAI NYUGSZANAK.

forma, már szinehagyott, ritkás, hálószerű selyemzsinórkával, a koponyához — és egykor tán az áll alá — való megerősítésre. Sejtettem már rendeltetését: nyilván a koponyának kifizetés darabját kötézték ezzel vissza helyére a bebalzsamozást végzett orvosok, hogy a Rodostóból Konstantinápolyba szállítandó holttest fejről, a hosszú tengeri úton a hajó hánykodásakor, továbbá a sírba leeresztéskor, ezen elválasztott csontreszt le ne váljon. Sejtelmem nem eselt; a kis kerek selymhálót a fejéről levén: ime, csakugyan ott találtam a koponyának kifűrészt, gerezdfőforma darabját, pontosan beillesztve helyére. Ezzel a fej azonossága kétség-telenül konstátálva volt. Újjaimmal nagy vigyázzal kiemelve a kifűrészt koponyarésztet, fölmutattam, — s leírhatatlan érzelmekkel, a kitörő öröm lelkesedésével kiáltam: — «A fejedelem feje!... La tête du Prince!...»

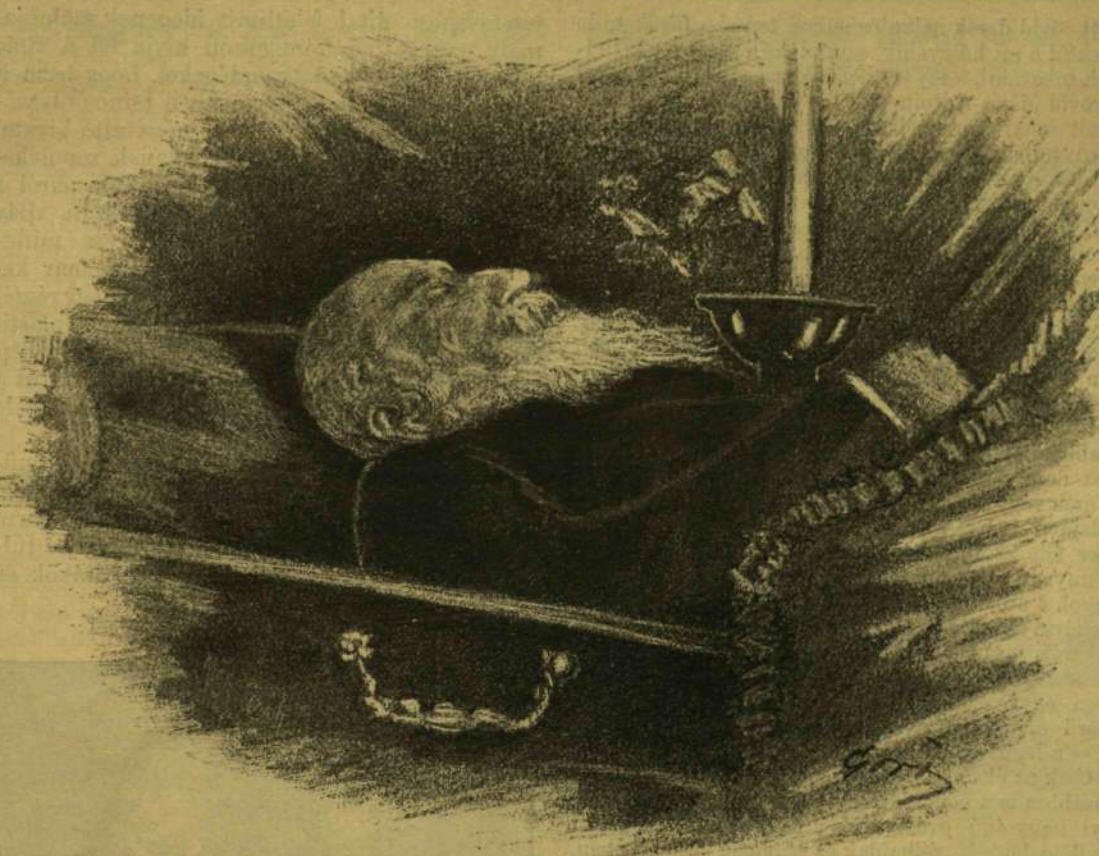
«Meg volt tehát, ott volt kezembem az oly rég keresett drága fő, a legnemesebb magyarok egyikének feje. II. Rákóczi Ferencz hamvait megtaláltuk!... Mindnyájan a legnagyobb örömben törtünk ki; a derék Lobry és a többi lazarista atyák orcáin, szemében öröm, lelke-

Mikor Thaly és Fraknoi eltávoztak, a supérieur, bizalma jeléül, visszaadta a titoktartásról aláírt reversált, a kikötött két év alatt azonban — sőt tovább is — nem szóltak semmit.

Thaly a magával hozott tárgyakat egy dobozba zárta s ráírta, hogy halála esetén csakis 1891 okt. 7-ike után bontható föl. «Mindazonáltal kihagytam, — mondja Thaly, — három ereklje tárgyat: 1. Rákóczi olvasójának keresztcsékjé, a melyet, mint egyházi férfiúnak s a kutatásokban hű társannak: Fraknoiának adtam, ki azt ígérte: aranykeresztbe fogja foglaltatni. — 2. Ugyanazon olvasóból az achát-kő szemét, melyet magam foglaltattam aranyba, s óralánczomon hordom. — 3. A halhatatlan szabadsághős szemfödőjéből egy szép arany s ezüst-rósett; ezt egy év múlva, 1890. október havában elvittem Turinba, s azon hó 18-kán általadám Kossuth Lajosnak: hogy II. Rákóczi Ferencz, az ő historikusa által küldi azt neki, — Magyarország és Zemplén vármegye XVIII-ik századi legdicsőbb fia küldi koporsójából, Magyarország és Zemplén vármegye XIX-ik századi legdicsőbb fiának. A nagy hazafi meghatva, mely kegyelettel fogadta el.»

* A gyémántot szikla-repszésre már a chaldeaiak és a régi rómaiak is használták, valamint az egyiptomiak a 14-ik dynastia idejében. Később azonban teljesen elfeledkeztek erről s csak 1854-ben egy Hermann nevű párisi mechanikus gondolt rá s két évvel azután Leschot alkalmazta Genfben bányamunkában. A találmány igen gyorsan tökéletesedett: 1863-ban Gilbora Painesvilleben az első körfűrészt alkalmazta gyémánt-fogakkal. Legújabbban Frombott Felix az eddig használt fekete gyémántok helyett jegezedett «Boort» nevű hulladék gyémántot használt föl, mely nyolcszor oly olcsó, mint a fekete gyémánt. Külön szerkesztő géppel nemcsak a körfűrészeknél, hanem a reszelő és fúró eszközöknél is lehet alkalmazni. Az új szerkesztő 2 méter átmérőjű gözfűrés a közetben egy perc alatt 40 centiméterrel nyomul előre s így, ha a Simplon-alagút fűrésznél ezt használnák, a 20 kilométer hosszú alagutat legkésőbb hat esztendő alatt el lehetne készíteni.

* Lóhúst áruló mészárszék már 180 van Párisban. A múlt évben ugyanitt 21,219 lovat és 229 szamarat vágtak le s összesen 4615 tonna (a 20 mázsa) húst árultak el 20 centiméter 1 frankig terjedő áron. A húsnak csak egy harmadát árulják el frissen, a többi már előre elkészítik, olykor megfűstölük vagy kolbászzá alakítják.

KLAPKA GYÖRGY A RAVATALON, A KEREPESI-TEMETŐ HALOTTAS HÁZÁBAN.

Goró Lajos rajza.

GRÓF TELEKI SÁNDOR.

1821—1892.

Hetek óta érkeznek már hol az aggasztó, hol ismét megnyugtató hírek Teleki Sándor gróf egészségi állapotáról, mely iránt oly nagy az érdeklődés ország-szerte. S most jön a szomorú tudósítás, hogy a szabadságharcz vitéz ezredese, egy nappal Klapka tábornok elhunyt után kiszenvedett s vele a legcsodálatosabb életpályák egyike ért befejezést.

Egy életpálya, minőhöz hasonlót ritka regény-hősnek gondolt ki a költő. Életpálya, melynek lefolyását híven megírni alig is lehet, annyira gazdag az eseményekben, tarkánál tarkább változatokban. Maga Jókai, a nagy mester is bevallja, hogy erős tanulmány volna egy biográfia-írónak Teleki Sándor viselt dolgaiat megírni a kontinensen, ki együtt élt, mulatott és harczolt a földrés minden művelt és barbár nemzetével, járt ágyútűzön, forradalmakon, tengerviharon keresztül sértetlenül; jó barátja volt Viktor Hugonak, a két Dumasnak, Lisztnek, Petőfinnek és századunk egyéb versirő, éneklő, zenélő, képfestő; szoborfaragó, politizáló és hadakozó neveseinek, segített Garibaldinak országokat hódítani s más nagy embereknek légvárakat építeni; értekezett királyokkal és császárokkal Magyarország aorsa felől s lelkesedett földönfutókkal és poétákkal a népszabadságért; tele szedte a mellét érdemrendekkel azért, hogy ne viselje, bejárta egész Európát azért, hogy fölfedezze, milyen szép kilátás van a koltói halomról a kis «Buba» szőke feje fölött elnézve.

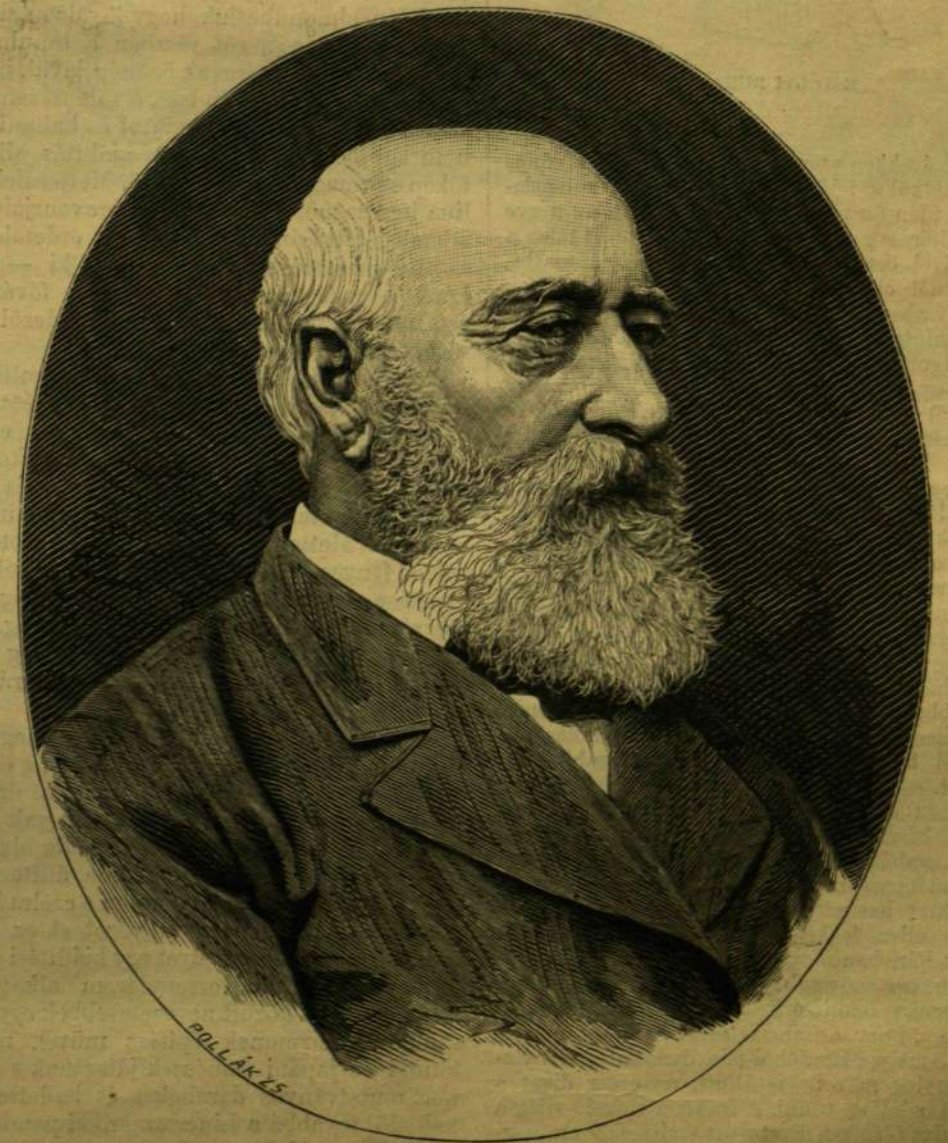
Külsőleg is a legfeltűnőbb jelenségeknek volt egyike, a ki hófehér hajkoszorújával, mely tarját köríté, a mely sima volt, mint a márvány, hófehér szakállával, mely az élet és egészség pirjától majd kicsattanó szép, férfiasan markans arcot vett körül; valódi szeladon, hatalmas vállakkal, sugar termettel, elegáns, ruganyos járásu lábakon, bármely szalonban feltűnt volna. Csak utolsó éveiben lett kissé termete görnyedtebb s mozgása bádgyadtabb.

És ez a külső teljesen hű kifejezője volt lelki világának, mely vidám volt és derűs minden viszontagságok között s ragyogott, szikrázott a szellemről, az eleven, játszi kedvtől. Ez volt írói egyéniségének is alapvonása, s ez tette annyira kedvelté, annyira népszerűvé a magyar irodalomban.

A Vasárnapi Ujság, melynek olvasói többször találkozhattak pezsgő humorú cikkeivel, jellemzését ifjúkori barátjának, a még előtte elhunyt Sári László nagynevű kolozsvári tanárnak jeles tollából közölte, mely alkalommal életének is felsoroltuk főbb vonásait. Most, mi-

dőn a szomorú tudatás halálát jelenti, legyen elég ez utóbbiakat röviden érintenünk.

Gróf Teleki Sándor 1821-ben született Kolozsvárott, jan. 26-án. Tíz éves koráig falun, Nagy-Sármáson nevedett. 1830-ban szülői beadták a kolozsvári kegyesrendi szerzetesek konviktusába s itt töltött öt évet. 1835-ben Tancsics Mihály lett a nevelője. Iskoláit elvégezve, Maros-Vásárhelyre ment a kir. táblához jurátusnak, hol az ügyvédi vizsgát is letette. Innen aztán Berlinbe ment egyetemre s meglátogatta Halléban, Jénában, Boroszlóban is az egyetemeket.

GRÓF TELEKI SÁNDOR.

1841-ben Lichnovszky Félix herczeggel, ki karlista generális volt, Portugáliába és Spanyolországba ment; Barcelonában elfogták s csak a már világhírű Lesseps Ferdinándnak, akkor francia főkonzulnak közbenjárására eresztették el a halálos büntetés elől. Franciaországon keresztül jutott vissza Berlinbe, hol folytatta tanulmányait; de itt az akkor már mindenfelé ünnepelt Liszt Ferenczcel megismerkedvén, vele ment Oroszországba s onnan Párisba.

Hazajöven, Kővárvidéke megválasztotta egyik követének. E vidék főkapitányiállásában találta az 1848. a mikor is beállt közhonvédnek a X-ik honvédszázalójába. Ezzel ment le Bacskekre, honnan Kossuth főparancsolta Pestre, s annak kérésére újra meggyébe ment, mint főkapitány és kormánybiztos. Mint ilyen jelen volt a deési futásnál, hol Bem átvévén a sereget, maga mellett tartotta meg, kinevezvén őt őrnagynak, majd ezredesnek, végre az erdélyi hadsereg felügyelőjének.

Jelen volt a világosi fegyverletételnél, onnan vitték az aradi várba, honnan véletlenül szabadult s bujkált az arad-, csongrád-, bekésmegyei tanyákon, míg végre mint Kniesanin szerb tábornok kocsisa, áruházban menekült Belgrádba, onnan Konstantinápolyba. Ezalatt itthon a császári haditörvényszék vagyon- és életvesztésre ítélte, s annak módja szerint föl is akasztották — szerencsésen in effigie.

Napoleon államcsinyje után őt is kiűzték Franciaországból. Londonba ment s onnan Jersey szigetére. De innen is száműzték Hugó Viktor híres deklarációja miatt. Ekkor Hugóval és a többi hontalanokkal megtelepült Guernesey szigetére. A krími hadjárat végével Törökországba ment, onnan Svájcba, hol meg-nősült, házasságra lépven Bickerseth Johannával, lord Longdale leányával.

1858/9-ki mozgalmak idején ismerkedett meg, Nizzában Garibaldival, szolgált alatta az 1859-ki hadjáratban s később is Szeiziliában, Kalábriában és Nápolyban, s egyik legvitézebbike volt a marsalai ezer hősnék.

Tizennyolcz esztendei száműzetés után került vissza hazájába, a midőn a koronázáskor kihar-detett amnestia folytán elkobzott vagyonát is visszanyerte s azóta többnyire Koltón élt, gaz-

